

T.C.
YARGITAY
4. HUKUK DAİRESİ

ESAS NO : 2024/3323
KARAR NO : 2024/5474
K. TARİHİ : 30.05.2024

I. BAŞVURU

Başvurucu vekili dilekçesinde; Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin hem destek tazminatı, hem de maluliyet tazminatına ilişkin davalarda bakiye ömrün tespitinde PMF 1931 Yaşam Tablosu ile maluliyet halinde Çalışma Gücü Yönetmeliği'nin uygulanması gerektiği konusundaki kararları ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 35. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 35. Hukuk Dairesi ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesi'nin hem destek tazminatı, hem de maluliyet tazminatına ilişkin davalarda TRH 2010 Yaşam Tablosunun ve maluliyet halinde kaza tarihinde yürürlükte olan işgücü kaybı yönetmeliklerinin uygulanması gerektiği konusundaki kararlarının çeliştiğini belirterek 5235 sayılı Kanunun 35/3. maddesi gereğince uyuşmazlığın giderilmesini talep etmiştir.

1

II. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

Konya Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulu'nun 04.03.2024 tarihli ve 2024/3 Esas., 2024/3 Karar sayılı kararı ile; "...Maluliyet Belirleme; Anayasa Mahkemesi'nin somut norm denetimi neticesinde verdiği iptal kararlarının Resmî Gazete'de yayımlanması ile sonuç doğuracağı ve bu durumun da bozma kararına uyulmakla meydana gelen usulî müktesep hakkın istisnası olduğu ve eldeki tüm uyuşmazlıklara uygulanması gerektiği uyulması zorunlu yargısal içtihatlar ile kabul edilmiştir. AYM nin 09.10.2020 tarihli resmi gazetede yayınlanan 17.07.2020 tarihli ve 2019/40 Esas 2019/40 sayılı kararına göre Karayolları Trafik Kanunu'nun zorunlu trafik sigortasına ilişkin 90 ve 92. maddelerinde yer alan, "Trafik Sigortası Genel Şartları" ifadelerini iptal ettiği, iptal kararı içerine göre sigorta şirketlerinin trafik kazalarından doğan tazminat sorumluluğunun öncelikle Karayolları Trafik Kanunu, Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümlerinin uygulanacağı, dolayısıyla trafik sigortası kapsamındaki tazminatların belirlenmesinde artık 'Genel Şartlar'ın kural olarak belirleyici olmayacağı, genel Şartlar"ın sadece Karayolları Trafik Kanunu ve Borçlar Kanunu'na aykırı olmayan hükümlerinin uygulanabileceği, dolayısıyla bu karardan sonra sigorta şirketlerinin tazminat sorumluluğunu azaltan 'Genel Şartlar'ın birçok hükmünün uygulanamaz ... geldiği görülmektedir.

Bu kapsamda açılan davalarda TBK'nın haksız fiile ilişkin hükümleri, KTK kanunu hükümleri ile genel şartların bunlara aykırı olmayan hükümleri ile bu doğrultuda yeni genel şartlarla çeliştiği durumda Yargıtay'ın genel şartların yürürlüğe girmesinden önceki yerleşmiş içtihatları doğrultusunda uygulama yapılması gerekecektir.

Bu halde AYM ce verilen iptal kararı sonrası düzenlenecek maluliyet raporlarında 01.06.2015 tarihinden itibaren uygulanan genel şartların bu halde genel şartlarla belirlenen özürlülük ölçütü yönetmeliği ile engelliler yönetmeliğinin uygulanma imkanı kalmadığından; Adli Tıp Kurumu İhtisas Dairesi veya Üniversite Hastanelerinin Adli Tıp Anabilim Dalı bölümleri gibi kuruluşlardan, çalışma gücü kaybı olduğu iddia edilen kişide bulunan şikayetler dikkate alınarak oluşturulacak uzman doktor heyetinden, haksız fiilin gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan hükümlere göre, haksız fiil tarihi 11.10.2008 tarihinde önce ise Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 tarihi ile 01.09.2013 tarihleri arasında ise Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 01.09.2013 tarihinden sonra ise Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak düzenlenmesi gerekir.

Aktüerya Hesaplaması İle İlgili Olarak; Keza düzenlenecek aktüerya raporlarına ilişkin olarak da genel şartlar ile getirilen TRH 2010 Yaşam Tablosu ve %1,8 teknik faizin ve bu genel şartlarla belirlenen vergilendirilmiş belgeli gelir, olmadığı takdirde asgari ücretin kazanç olarak nazara alınacağı düzenlemesinin uygulanma ihtimali kalmadığı gözetilerek;

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 1989/4-586 Esas,1990/199 Karar sayılı kararı ve Yargıtay 17. Hukuk ve 4. Hukuk Dairesinin yerleşik içtihatları gereği, Population Masculine Et – Feminine (PMF 1931) Tablosu esas alınarak davacının veya müteveffanın muhtemel yaşam süresinin belirlenmesi; davacının veya müteveffanın muhtemel gelirinin her yıl için % 10 artırılıp % 10 iskonto edilmesi ile belirlenecek peşin değeri esas alınıp işleyecek dönem tazminat hesabı yapılması gerektiği açıktır.

Başkanlığımıza ihbarda bulunanların ileri sürdükleri Yargıtay Hukuk Genel Kurul kararları tetkik edildiğinde görüleceği üzere yukarıda bahsedilen Anayasa Mahkemesinin 2020 ve 2022 yıllarında kanunilik ve eşitlik temelli olarak verilmiş trafik genel şartların iptali söz konusu olmadığından emsal alınması mümkün değildir..." gerekçeleriyle Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin ilamlarının hukuka uygun olduğu anlaşıldığından uyuşmazlığın bu yönde giderilmesi gerektiğine oyçokluğuyla karar verilmiştir.

III. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin 18/01/2024 Tarihli, 2024/21-2024/48 E-K Sayılı Kararı

"...Bu halde Aym'ce verilen iptal kararı sonrası düzenlenecek maluliyet raporlarında 01.06.2015 tarihinden itibaren uygulanan genel şartların ve bu genel şartlarla belirlenen Özürlülük ölçütü yönetmeliği ile Engelliler yönetmeliğinin uygulanma imkanı kalmadığından; ...Ancak ... yönünden Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre 21.10.2021 tarihli rapor alındığından bu davacı yönünden davacı Berkan vekilince yapılan istinaf yersizdir... Keza AYM'ce verilen iptal kararı sonrası düzenlenecek aktüerya raporlarına ilişkin olarak 01.06.2015 tarihli genel şartlar ile getirilen TRH 2010 Yaşam Tablosu ve %1,8 teknik faizin ve bu genel şartlarla belirlenen vergilendirilmiş belgeli gelir, olmadığı takdirde asgari ücretin kazanç olarak nazara alınacağı düzenlemesinin uygulanma

ihtimali kalmadığı gözetilerek;...Bu halde mahkemece AYM verilen iptal kararı doğrultusunda PMF 1931 Yaşam Tablosu'na göre her iki davacı yönünden ek rapor alınmalıdır..." gerekçeleriyle de istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden yargılama yapılması için dosyanın kararı veren mahkemeye iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

B. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin 28.12.2023 Tarihli, 2023/2468-2023/2986 E-K Sayılı Kararı

"...Bu halde Aym'ce verilen iptal kararı sonrası düzenlenecek maluliyet raporlarında 01.06.2015 tarihinden itibaren uygulanan Genel Şartların bu halde genel şartlarla belirlenen özürlülük ölçütü yönetmeliği ile engelliler yönetmeliğinin uygulanma imkanı kalmadığından;... Keza düzenlenecek aktüerya raporlarına ilişkin olarak da Genel Şartlar ile getirilen TRH 2010 Yaşam Tablosu ve %1,8 teknik faizin ve vergilendirilmiş gelirin nazara alınacağı düzenlemesinin uygulanma ihtimali kalmadığı gözetilerek ;...Somut olayda Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre alınan maluliyet raporunda davacının %3,3 meslekte kazanma güç kaybının bulunduğu belirtilmiş olup bu oran üzerinden PMF 1931 Yaşam Tablosu esas alınarak yapılan hesaplamada 157.899,61 TL sürekli iş göremezlik zararının bulunduğu anlaşıldığından bu miktar üzerinden tazminata hükmedilmesi gerekir..." gerekçeleriyle de istinaf talebinin kısmen kabulü ile davanın kabulüne kesin olarak karar verilmiştir.

C. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin 06/02/2024 Tarihli, 2023/2444-2024/149 E-K Sayılı Kararı

"...Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 1989/4-586 Esas, 1990/199 Karar sayılı kararı ve Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesi ve 4 Hukuk Dairesinin yerleşik içtihatları gereği, Population Masculine Et – Feminine (PMF 1931) Yaşam Tablosu esas alınarak davacının veya müteveffanın muhtemel yaşam süresinin belirlenmesi; davacının veya müteveffanın muhtemel gelirinin her yıl için % 10 artırılıp % 10 iskonto edilmesi ile belirlenecek peşin değeri esas alınıp işleyecek dönem tazminat hesabı yapılmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır..." denilerek başka gerekçelerle istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden yargılama yapılması için dosyanın kararı veren mahkemeye iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

D. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi'nin 21.12.2023 Tarihli, 2021/1411-2023/1068 E-K Sayılı Kararı

"...Bu durumda Yargıtay uygulamalarına göre öncelikle aktüer sıfatını haiz bilirkişiden gerekçeli, denetime ve hüküm vermeye elverişli rapor alınması, davacılar ve ...'nın destekten yoksun kalma zararının TRH 2010 Yaşam Tablosu ve progresif rant yöntemi kullanılarak ödeme tarihi verilerine göre hesaplama yapılarak ödemenin zararı karşılayıp karşılamadığının denetlenmesi, zararın karşılanmadığının belirlenmesi halinde ise rapor tarihi verilerine göre yukarıda açıklanan ilkelere uygun olarak hesaplama yapılarak ödemenin yasal faizi ile güncellenip belirlenen tazminattan mahsup edilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken anılan hususların göz ardı edilmiş olması isabetsizdir..." gerekçeleriyle de istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden yargılama yapılması için dosyanın kararı veren mahkemeye iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

E. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi'nin 15.12.2023 Tarihli, 2021/1883-2023/1054 E-K Sayılı Kararı

"...Dava konusu olayda kaza 05.11.2016 tarihinde meydana gelmiş olup mahkemece davacının maluliyet oranının Yargıtay uygulamalarına göre kaza tarihinde uygulanan Özürlülük Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre belirlenmesi gerekirken Çalışma Gücü Ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Tespit İşlemler Yönetmeliği hükümlerine göre belirlenmiş olması doğru görülmediğinden olay tarihinde yürürlükte bulunan yönetmelik hükümlerine göre maluliyet oranının belirlenmesi için Adli Tıp Kurumu 2. İhtisas kurulundan ek rapor alınarak sonucuna göre istinaf kanun yoluna başvuran davalı taraf yararına oluşan kazanılmış haklar da gözetilerek hüküm kurulması gerektiğinden..." gerekçeleriyle istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden yargılama yapılması için dosyanın kararı veren mahkemeye iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

F. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi'nin 14.12.2023 Tarihli, 2021/1652-2023/1013 E-K Sayılı Kararı

"...Bu durumda davacının maluliyetinin tespiti için kaza nedeniyle gördüğü tüm tedavi belgeleri temin edilerek Yargıtay uygulamalarına göre olay tarihinde yürürlükte bulunan yönetmelik hükümlerine göre davacının itirazları da değerlendirilmek suretiyle Adli Tıp Kurumundan rapor alınması gerekirken bu hususun göz ardı edilmiş olması doğru değildir... Bu itibarla, ödeme tarihi itibarıyla tazminatların belirlenmesinde TRH 2010 Yaşam Tablosu ve progresif rant yöntemi kullanılarak hesap yapılması ve davacının gerçek zararının belirlenmesi ve buna göre ödemelerin değerlendirilmesi gerekirken, yazılı olduğu gibi TRH 2010 Yaşam Tablosu kullanılmış olmasına rağmen 1%,8 teknik faize göre tazminat hesabı yapıldığı anlaşılan aktüer bilirkişi raporlarının esas alınmış olması doğru olmadığından, Yargıtay uygulamalarına uygun olmayan tazminat raporlarına itibar edilerek karar verilmesi doğru görülmemiştir..." gerekçeleriyle istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden yargılama yapılması için dosyanın kararı veren mahkemeye iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

G. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 35. Hukuk Dairesi'nin 05.07.2023 Tarihli, 2022/1129-2023/1035 E-K Sayılı Kararı

"...Davalının zarar hesabının genel şartlara göre yapılmasına yönelik istinafının yerinde olmadığı, Yargıtay içtihat değişikliği nedeniyle artık yerleşik Yargıtay uygulaması gereğince zararın belirlenmesinde hesap yöntemi olarak TRH 2010 Yaşam Tablosu ve progresif rant yöntemi esas alınarak hesap yapılması gerekirken mahkemece hükme esas alınan raporda PMF 1931 Yaşam Tablosu ve progresif rant yöntemi esas alınarak zarar hesaplanması doğru değilse de, PMF Yaşam Tablosuna göre yaşam sürelerinin daha kısa olması ve bu durumun da davalı sigortanın ve diğer davalıların lehine olduğu..." gerekçeleriyle de istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b-1. maddesi uyarınca esastan reddine kesin olarak karar verilmiştir.

H. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi'nin 27.04.2023 Tarihli, 2021/1782-2023/692 E-K Sayılı Kararı

"Trafik kazası neticesinde bedensel zarara uğrayan ve buna dayalı olarak maluliyet tazminatı isteğinde bulunan hak sahiplerinin bakiye ömür süreleri daha önceki yıllarda Fransa'dan alınan 1931 tarihli "PMF" cetvellerine göre saptanmakta ise de; Yargıtay Özel Dairesi'nce

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Aktüerya Bilimleri Bölümü, BNB Danışmanlık, Marmara Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi'nin çalışmalarıyla "TRH 2010" adı verilen "Ulusal Mortalite Tablosu" hazırlanmıştır. Gerçek zarar hesabı, özü itibarıyla varsayımlara dayalı bir hesap olup, gerçeğe en yakın verilerin kullanılması esastır. Bu durumda; Yargıtay Daireleri arasında tazminat hesabında birliğin sağlanması açısından ve yine bu tablonun ülkemize özgü ve güncel verileri içerdiği göz önüne alındığında, tazminat hesaplamalarında TRH 2010 Yaşam Tablosu'na göre bakiye ömür sürelerinin belirlenmesinin, güncel verilere ve ülkemiz gerçeklerine daha uygun olacağına karar verilerek, içtihat değişikliğine gidilmiş ve Dairemizce bu yöndeki görüş benimsenmiştir.

Öte yandan; Anayasa Mahkemesi'nin 17.07.2020 tarih- 2019/40-2020/40 sayılı kararı ile; KTK'nun 90. maddesindeki "bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir" bölümündeki "bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir. Bu nedenle; işgücü kaybı tazminatı hesabında, yeni Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları ekindeki cetvellerin kullanılması mümkün olmadığından ve %1,8 teknik faiz ile devre başı ödemeli belirli süreli rant formülü uygulaması anılan cetvellerle getirildiğinden, artık uygulanması mümkün değildir. Tazminat hesaplamasının, %1,8 teknik faiz uygulanmadan ve Yargıtay uygulamaları ile kabul edilen progresif rant yöntemi kullanılarak yapılması gereklidir. (Bknz. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 2021/2466 Esas, 2021/2462 Karar sayılı ilamı)

Somut olayda; yerel mahkemece hükme esas alınan aktüerya raporunda da TRH Yaşam Tablosu ve %1,8 teknik faiz uygulanmadan, tamamıyla PMF Yaşam Tablosu ve progresif rant yöntemine göre hesaplama yapılmış olup; her ne kadar progresif rant yöntemi uygulanmasında (başka deyişle %1,8 teknik faiz uygulanmaması) bir hata yok ise de yerel mahkemece hükme esas alınan tazminat hesaplamasında, PMF Yaşam Tablosu'nun kullanılması esasen doğru değildir.

Ne var ki söz konusu karara karşı davacı tarafça bu yöne ilişkin olarak istinaf yasa yoluna başvurulmamıştır. Bu durumda PMF Yaşam Tablosunun baz alınmasıyla, rapor tarihinde 27 yaşında olan ...'nın bakiye yaşam süresinin 47 yıl olacağı kabul ederek yapılan aktüer hesaplamasının (TRH 2010 Yaşam Tablosuna göre rapor tarihinde 27 yaşında olan ...'nın bakiye yaşam süresinin 51-52 yıl olduğu varsayılmaktadır.) davalı taraf bakımından daha lehe olduğu konusunda duraksama bulunmadığından, davalı sigorta şirketinin açıklanan bu hususa yönelik istinaf isteğinin de reddi gerekmiştir..." gerekçeleriyle de istinaf talebinin kısmen kabulü ile davanın kısmen kabulüne kesin olarak karar verilmiştir.

I. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi'nin 22.11.2023 Tarihli, 2021/1689-2023/2110 E-K Sayılı Kararı

"...Trafik kazası sonucu cismani zarar nedeniyle maddi tazminat ya da ölüme bağlı destekten yoksun kalma tazminat hesaplarında bakiye ömrün belirlenmesinde Anayasa Mahkemesinin 17/07/2020 tarih, 2019/40 Esas ve 2020/40 Karar sayılı iptal kararından sonra Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 24/05/2021 tarih, 2021/3033 Esas ve 2021/1560 Karar sayılı güncel kararında TRH 2010 Yaşam Tablosu'na göre belirlenmesi ve progresif rant tekniği kullanılmak suretiyle tazminat miktarının hesaplanması gerektiği yönünde karar verilmiştir (Aynı yönde 14.01.2021 tarih, 2020/2598 E. ve 2021/34 K. sayılı kararı).

Somut olayda; davacının hak kazanabileceği iş gücü kaybı tazminatının tespit edilebilmesi için mahkemece PMF 1931 Yaşam Tablosu uygulanarak yapılan tazminat hesabının hükme esas

alındığı anlaşılmaktadır. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin yerleşik uygulamaları gereği, hesaplamada TRH 2010 Yaşam Tablosu'nun kullanılması yerine PMF 1932 Yaşam Tablosunun kullanılması doğru olmamıştır. Ancak PMF 1931 Yaşam Tablosunda belirlenen bakiye ömür süreleri TRH 2010 Yaşam Tablosunda belirlenen bakiye ömür sürelerinden daha kısa olması, davacı tarafın bu yönde itiraf ve istinafi bulunmaması nedeniyle talep ile bağlılık ilkesi gereğince PMF 1931 Yaşam Tablosu kullanılmasında isabetsizlik bulunmamaktadır..." gerekçeleriyle de istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b/1. maddesi uyarınca esastan reddine kesin olarak karar verilmiştir.

İ. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesi'nin 31.10.2023 Tarihli, 2023/584-2023/1418 E-K Sayılı Kararı

"...Davacı vekilinin istinaf başvurusu yönünden; Anayasa Mahkemesinin 17.07.2020 tarih, 2019/40 Esas ve 2020/40 Karar sayılı Kararı ile "Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin birinci cümlesinin "...bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan Genel Şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir." Bölümünde Yer Alan "...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda..." ibaresi, ikinci cümlesinde yer alan "...ve genel şartlarda..." ibaresinin, b) Kanun'un 92. maddesinin (i) bendi "Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası Genel Şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler." ibaresinin, Anayasa'nın 5., 13, 17, 35 ve 48. maddelerine aykırı olduğundan oy çokluğu ile iptallerine karar vermiştir.

Yargıtay 17. (Kapatılan) ve 4. Hukuk Dairelerinin Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda bahsedilen kararı sonrasında vermiş olduğu güncel kararları gereğince tazminat hesaplarında bakiye ömrün belirlenmesinde TRH 2010 Yaşam Tablosu uygulanacak, bilinmeyen (işleyecek) devre bakımından da "progresif rant" formülü kullanılarak tazminatın hesaplanması gerekecektir (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 2022/6135 E. ve 2022/10604 K., 2021/16078 E. ve 2022/10550 K., 2021/13398 E. ve 2022/10498 K., Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesinin 2020/2598 E. ve 2021/34 K., 2019/3713 E. ve 2020/2420 K. sayılı kararları).

Somut uyuşmazlıkta, İlk Derece Mahkemesince hükme esas alınan 03.11.2022 tarihli aktüerya bilirkişi raporunda 2 nolu seçenekteki PMF 1931 Yaşam Tablosu yöntemi esas alınarak tazminat belirlendiğinden bu hususa değinen davacı vekilinin istinaf itirazlarının kabulüne, hükmün bu yönden kaldırılarak, aynı bilirkişi raporunda 1 nolu seçenekteki TRH 2010 Yaşam Tablosu ve progresif rant yöntemine göre yapılan hesaplama dikkate alınarak aşağıdaki hüküm kurulmuştur..." gerekçeleriyle de istinaf talebinin kısmen kabulü ile davanın kabulüne kesin olarak karar verilmiştir.

IV. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık

Uyuşmazlık, AYM'nin 09.10.2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 17.07.2020 tarihli ve 2019/40-2020/40 E-K sayılı kararı sonrası trafik kazası sonucu iş gücü kaybı tazminatı ile destekten yoksun kalma tazminatı isteminde bulunan hak sahiplerinin gerçek zararının hesaplanması için bakiye ömrün TRH 2010 Yaşam Tablosuna mı, yoksa PMF 1931 Yaşam Tablosuna göre mi tespit edileceği, yine maluliyet oranının belirlenmesinde kaza tarihinde yürürlükte bulunan işgücü kaybı mevzuatlarının mı, yoksa Özürllülük Ölçütü Sınıflandırması ve Özürllülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik ile Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik dışındaki mevzuatın mı uygulanacağına

ilişkindir.

B. İlgili Hukuk

1. Bölge Adliye Mahkemelerinin benzer olaylarda kesin nitelikteki kararları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi isteminin hukuki dayanağı, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 35 inci maddesinde yer alan düzenlemedir.

2. 5235 sayılı Kanun'un 35 inci maddesinin birinci fıkrasının (3) üncü bendinde yer alan düzenlemeye göre; "Re'sen veya bölge adliye mahkemesinin ilgili hukuk veya ceza dairesinin ya da Cumhuriyet başsavcısının, Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa göre istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların, benzer olaylarda bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairesince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında ya da bu mahkeme ile başka bir bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairesince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında uyumsuzluk bulunması hâlinde bu uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, kendi görüşlerini de ekleyerek Yargıtaydan bu konuda bir karar verilmesini istemek" bölge adliye mahkemesi ceza dairesi başkanlar kurulu ve hukuk dairesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

3. 5235 sayılı Kanun'un 35 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ise "(3) numaralı bende göre yapılacak istemler, ceza davalarında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, hukuk davalarında ise ilgili hukuk dairesine iletilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı uyumsuzluk bulunduğu kanaat getirmesi durumunda ilgili ceza dairesinden bir karar verilmesini talep eder. Uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin olarak dairece bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir."

7

4. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun (KTK) 90. maddesi "(Değişik:14/4/2016-6704/3 md.) Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda (...) öngörülen usul ve esaslara tabidir. (Ek cümle:9/6/2021-7327/18 md.) (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.) Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanunda (...) düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. (Ek fıkra:9/6/2021-7327/18 md.) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.)" şeklinde düzenlenmiştir.

5. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 55. maddesi "Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır..." düzenlemesini içermektedir.

C. Değerlendirme

KTK'nın 85 inci maddesinin birinci fıkrasında; bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı, 91 inci maddesinin birinci fıkrasında; işletenlerin, bu Kanun'un 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmalarının zorunlu olduğu, yine 90 inci maddesinin birinci fıkrasında ise; zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatların bu Kanunda öngörülen usul ve esaslara tabi olduğu ve 2918 sayılı Kanun'da

düzenlenmeyen hususlar hakkında 6098 sayılı Kanun'un haksız fiillere ilişkin hükümlerinin uygulanacağı şeklinde düzenleme getirilmiştir.

TBK'nın 49 ilâ 51 inci maddelerine göre, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlü olup zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispatla mükelleftir. Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.

TBK'nın "Bedensel zararlar" başlıklı 54 üncü maddesinde bedensel zararlar "özellikle" ifadesine yer verilmek suretiyle tedavi giderleri, kazanç kaybı, çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar, ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar olarak örnekseme yoluyla açıklandıktan sonra, "Tazminatın belirlenmesi" başlıklı 55 inci maddenin birinci fıkrasında ise; "Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır." hükmüne yer verilmiştir. Açıklanan düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere tazminatın hesaplanmasına yönelik somut kurallar bulunmadığından tazminatın (uğranılan gerçek zararın) belirlenmesine yönelik ilkeler, somut olayın özelliği gözetilmek suretiyle yeksenak uygulamaların ortaya konulabilmesi amacıyla ilgili Kanunlar çerçevesinde oluşturulan içtihatlarla belirlenmiştir.

Haksız fiil sonucu çalışma gücünde kayıp olduğu iddiası ve buna yönelik bir talebin bulunması hâlinde, zararın kapsamının tespiti açısından geçici iş göremezlik süresi ile sürekli iş göremezlik oranının doğru bir şekilde belirlenmesi zorunludur. Söz konusu belirlemenin, bağlı oldukları mevzuat uyarınca sağlık kurulu raporu vermeye yetkili hastaneler veya sağlık kuruluşları tarafından çalışma gücü kaybı olduğu iddia edilen kişide bulunan şikâyetler dikkate alınarak oluşturulacak uzman doktor heyetinden kaza tarihinde yürürlükte bulunan mevzuata göre yapılması gerekir.

Sürekli iş göremezlik oranı tespit edilirken uygulamada yeksenaklığın oluşturulabilmesi amacıyla Dairemizin istikrar kazanmış kararlarında; kaza tarihine göre 11.10.2008 tarihinden önce Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 ilâ 01.09.2013 tarihleri arasında Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 01.09.2013 ilâ 01.06.2015 tarihleri arasında Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, 01.06.2015 ilâ 20.02.2019 tarihleri arasında Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurul Raporları Hakkında Yönetmelik ve 20.02.2019 tarihinden sonra ise Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca sağlık kurulu raporu düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Gerçek zararın belirlenmesine yönelik ilkeler (yukarıda açıklandığı üzere somut tazminat hesabına ilişkin belirlemeler) istikrar kazanan Dairemiz içtihatlarıyla belirlenmiş ve uygulamaya yön verilmiştir. Buna göre haksız fiilden kaynaklanan zararın tespitinde haksız fiilin gerçekleştiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri dikkate alınarak hesaplama yapılmaktadır. Oluşan zararın tespit edilmesinde aynı konuya yönelik aynı tarihlerde farklı düzenlemeler bulunmasının da genel ilkelerden ayrılmak için bir gerekçe olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Zira aksinin kabulü hukuki güvenlik ve istikrar ilkesine de aykırı düşmektedir. (Hukuk Genel Kurulu'nun 28.02.2024 tarihli, 2022/(17)4-655 E, 2024/133 K sayılı kararı ile Hukuk Genel Kurulu'nun 28.02.2024 tarihli, 2022/4-299 E, 2024/132 K sayılı kararı da bu yöndedir.)

Trafik kazası sonucu bedensel zarara uğrayan ve buna dayalı olarak iş gücü kaybı tazminatı ile ölüm nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı isteminde bulunan hak sahiplerinin gerçek

zararının belirlenmesi için bakiye ömrün belirlenmesi gerekmektedir. Gerçek zarar hesabı, özü itibarıyla varsayımlara dayalı bir tespit olduğundan gerçeğe en yakın verilerin kullanılması esastır. Bu nedenle yapılan bilimsel çalışmalar sonucu “TRH 2010” adı verilen “Ulusal Mortalite Tablosu” hazırlanmış olup bu tablonun ülkemize özgü ve güncel verileri içermesi ve yargı mercileri arasında tazminat hesabında birliğin sağlanması açısından Dairemizce de tazminata esas bakiye ömür sürelerinin belirlenmesinde TRH 2010 Yaşam Tablosu’nun kullanılmasının uygun olacağına dair içtihat değişikliğine gidilmiş olup istikrarlı şekilde bu yönde kararlar verilmeye devam edilmektedir. Uyuşmazlığın giderilmesine konu edilen iki husus hakkında da hem sürücü, hem işleyen, hem de sigorta şirketleri açısından Daire uygulaması aynı şekildedir.

Dolayısıyla uyuşmazlığın Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 35. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesi’nin ilgili kararlarına göre giderilmesi gerekir.

V. KARAR

1. Trafik kazalarından kaynaklanan tazminat davalarında; sürekli iş göremezlik oranının tespitinde, **kaza tarihi 11.10.2008 tarihinden önce ise Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 ilâ 01.09.2013 tarihleri arasında ise Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 01.09.2013 ilâ 01.06.2015 tarihleri arasında ise Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, 01.06.2015 ilâ 20.02.2019 tarihleri arasında ise Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurul Raporları Hakkında Yönetmelik ve 20.02.2019 tarihinden sonra ise Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına;** tazminata esas bakiye ömür sürelerinin belirlenmesinde **TRH 2010 Yaşam Tablosu ’nun kullanılmasına;** Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 35. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesi’nin kesin kararları arasındaki görüş ve uygulama UYUŞMAZLIKLARININ BU ŞEKİLDE GİDERİLMESİNE,

2. Dosyanın Konya Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine,

3. Karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemelerinin hukuk dairelerine bildirilmesi için Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliğine gönderilmesine, 30.05.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.